

Monumentnummer*: 523551

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **03 februari 2003**
Kadaster deel/nr **82934/73**

Woonplaats* **Hoenderloo** Gemeente* **Ede** Provincie* **Gelderland**

Kadastrale gemeente* **Otterlo** Sectie* **I** Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel **150**

Omschrijving**

Inleiding

DIENSTWONING in Hoenderloo, op het landgoed De hoge Veluwe, gebouwd omstreeks 1920-1925, waarschijnlijk naar ontwerp van A.J. Kropholler.

Vanaf 1909 ontstond het landgoed De Hoge Veluwe door het opkopen en samenvoegen van gronden door het Rotterdamse fabrikantenechtpaar Helene Müller (1869-1939) en Anthony G. Krölller (1862-1941). De oude openbare wegen die over de gronden liepen werden afgesloten en op kosten van Krölller omgeleid. Om het nieuw ontstane, ruim 6800 ha grote landgoed kwam een afstering. Deze door het echtpaar gecreëerde nieuwe buitenplaats fungeerde in de eerste plaats als jachtgebied en buitenverblijf voor de familie en hun gasten. Op het landgoed werd tevens een boerenbedrijf gevoerd. Daarnaast werd binnen De Hoge Veluwe het kunstzinnig ideaal verwezenlijkt dat Helene Müller voor ogen stond. Het terrein werd in haar opdracht ingericht met architectuur en kunstwerken, die allen op hun eigen manier de door haar voorgestane eenheid van kunst en natuur zichtbaar moesten maken. Tenslotte moest op het terrein een groot museumgebouw gerealiseerd worden, om de kunstcollectie van mevr. Krölller te huisvesten.

Ten behoeve van het inrichten van het landgoed wist het echtpaar verschillende architecten aan zich te binden. Van H.P. BERLAGE, de Belg HENRY VAN DE VELDE en van A.J. KROPHOLLER werden daadwerkelijk gebouwen op het landgoed uitgevoerd. De in het complex op te nemen beeldhouwwerken zijn van de hand van de beeldhouwers J. MENDES DA COSTA en JOHN RAEDECKER.

Na de economische crisis werd in 1928 het beheer van het landgoed overgedragen aan de Stichting Krölller-Müller. In 1935 ontstond de Stichting Het Nationale Park de Hoge Veluwe.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Op het landgoed zijn voor het personeel dat voor het onderhoud van het landgoed zorgde dienstwoningen gebouwd. De houten dienstwoningen werden ontworpen door Van de Velde en staan in Otterlo. Kropholler ontwierp woningen in Hoenderloo. Hij koos voor deze woningen voor een rustieke stijl. De zgn. 'Vijf woningen' zijn vergelijkbaar opgezette bescheiden vrijstaande woningen, met bostuintjes waarin zich schuurtjes en vijvers bevinden. Oorspronkelijk waren de woningen van een geitenstal voorzien. In het interieur van de woningen komen steeds dezelfde elementen terug, zoals een blauw-grijze betegeling van de haardpartij. Bij de woningen Harskampweg 13 en 17 en bij Otterloseweg 310 en 314 is er sprake van een stedenbouwkundige opzet, waarbij de huisjes spiegelsymmetrisch ten opzichte van elkaar zijn gesitueerd. Van de dienstwoning Deelenseweg 6 is niet bekend of het een ontwerp van Kropholler betreft. In opzet en stijl zijn de woningen echter te vergelijken. Aangenomen mag worden dat Kropholler ook de architect van Deelenseweg 6 is. Het woonhuis Deelenseweg 8 in Gooise landhuisstijl is waarschijnlijk eveneens een ontwerp van A.J. Kropholler.

De woning bevindt zich aan de westzijde van de Deelenseweg, aan de rand van het park. Het pand wordt omringd door een bostuin.

Omschrijving

DIENSTWONING bestaande uit één bouwlaag en een zolder afgesloten door een met riet gedekt, afgewolfd zadeldak met rode gemetselde nokvorsten. Midden op de nok bevindt zich een vierkante, bakstenen schoorsteenschacht met een licht uitgemetselde rand. De gevels zijn opgetrokken in bruingele hard gebakken baksteen in Noors verband. In de gevels bevinden zich vensteropeningen met meerruits naar binnenslaande ramen. De ramen worden aan de boven- en onderzijde afgesloten door een overkragende boven- en onderdorpel met daarboven respectievelijk daaronder een rollaag.

Centraal in de symmetrische VOORGEVEL (oostgevel) bevindt zich de terug gelegen enkele houten deur met glasindeling. De deur heeft een houten omlijsting met aan de bovenzijde een trapeziumachtige afsluiting. Het rondboogvormig portiek wordt afgesloten door een rollaag. Links en rechts van de deur bevindt zich een identiek venster bestaande uit twee gekoppelde vier-ruits ramen aan weerszijden geflankeerd door geklampte luiken. Op de verdieping onder het wolfeind bevinden zich drie gekoppelde vierruits draairamen.

De LINKERZIJGEVEL (zuidgevel) bestaat uit een terug gelegen gevel van een kleine aanbouw met aangekapt schilddak en de zijgevel van het hoofdvolume. Uiterst links in de terug gelegen gevel bevinden zich twee gekoppelde ramen aan weerszijden geflankeerd door luiken. In de gevel van het hoofdvolume bevinden zich twee regelmatig verdeelde vensters bestaande uit twee gekoppelde zes-ruits ramen aan weerszijden geflankeerd door luiken. In het dakschild bevindt zich een niet oorspronkelijke dakkapel met twee enkelruits ramen onder een rieten dak.

De ACHTERGEVEL (westgevel) bestaat uit de achtergevel van de uitbouw en de teruggelegen gevel van het hoofdvolume. In de achtergevel van de uitbouw bevindt zich een dichtgemetselde rondboogopening van een voormalig kolenhok/ hondenhok met daarboven een twee-ruits valraam. In de terug gelegen gevel bevindt zich een venster identiek aan die in de linkerzijgevel.

Links in de RECHTERZIJGEVEL (noordgevel) bevindt zich een vier-ruits raam aan één zijde geflankeerd door een luik, een twee-ruits valraam, een rechthoekige geklampte deur en een enkelruits toiletraam.

Het INTERIEUR is grotendeels gemoderniseerd.

Waardering

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

DIENSTWONING beïnvloed door de Gooise landhuisstijl, gebouwd omstreeks 1920-1925 waarschijnlijk naar ontwerp van A.J. KROPHOLLER

-Van architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een dienstwoning beïnvloed door de Gooise landhuisstijl waarschijnlijk naar ontwerp van A.J. KROPHOLLER

-Van stedenbouwkundige waarde vanwege de ligging op het landgoed De Hoge Veluwe, waar de markante woning een bijzondere beeldbepalende waarde bezit en ensemblewaarden met de andere in een vergelijkbare stijl opgetrokken dienstwoningen.

-Van cultuurhistorische waarde als onderdeel van het landgoed De Hoge Veluwe, dat vanaf 1909 werd samengevoegd en ingericht door het echtpaar Kröller-Müller.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis